

STATSMINISTER KÅRE WILLOCHS TALE UNDER REGJERINGENS
MIDDAG FOR STATSMINISTER INGVAR CARLSSON 24. APRIL 1986

Det er en stor glede for den norske regjering, og for min hustru og meg selv personlig, å hilse Sveriges nye statsminister, Ingvar Carlsson og fru Ingrid Carlsson hjertelig velkommen til Norge.

Sverige har i de siste uker gjennomlevet en tragisk og oppskakende periode. Det skjendige drap på Olof Palme, vårt nabolands statsminister, var et sjokk også for oss. En bølge av medfølelse og sympati har strømmet over Kjølén og minnet oss om hvor nært nordmenn og svensker står hverandre når vi rammes. Vi har følt og føler en sorgens solidaritet med hele det svenske folk. På samme tid er vi imponert over den sinnsro og handlekraft som Sveriges regjering har utvist overfor en situasjon uten sidestykke i landets moderne historie: Parolen har åpenbart vært å understreke betydningen av kontinuitet og av at livet og arbeidet må gå videre. Det er i den samme ånd vi mottar Sveriges nye statsminister, for sammen med ham å videreføre og fordype et svensk-norsk samarbeid som har dype røtter i fortiden og rike muligheter i fremtiden.

Jeg vet ikke nøyaktig antall ganger du, Ingvar Carlsson, har besøkt vårt land, men det må være mange, både i partimessig-, i nordisk- og i regjeringssammenheng.

Jeg tør derfor si at jeg idag ikke har møtt en ny kollega som ønsker å gjøre seg kjent i et naboland, men en erfaren samarbeidspartner som kjenner Norge og Norden både gjennom selvsyn og ved kontakter som strekker seg over nesten en menneskealders innsats i politikken sentrum, og som idag markerer disse kontakters verdi og hjertelighet ved et offisielt besøk.

Det skl godt gjøres å finne to land som står hverandre så nær som Norge og Sverige. Vi deler Europas lengste landegrense, som samtidig er en av de mest åpne og problemfrie grenser i verden. Utallige forbindelser i politikk, handel, organisasjonsliv, idrett og kultur knytter våre folk tett sammen.

Forbindelsene har imidlertid ikke alltid vært like harmoniske. De krigerske sider ved historien skal jeg ikke dvele ved nå, men jeg vil gjerne minne om at allerede Snorre også forteller om folkenes ønsker om fred, og om Bjørn Stallare som etter krav fra bøndene i Viken dro til Uppsala som Olav Haraldsons sendebud for å slutte fred med Olof Skötkonung. Kanskje var Torgny lagmanns avgjørende tale her det første svenske innlegg for fred og demokrati?

Det var også Sverige og Norge som - i en historisk periode da nasjonalismen var sterk og ofte militant - valgte de fredelige forhandlingers vei: Forhandlingene i 1905 avverget ikke bare krig, men førte også til en av de aller første nedrustningsavtaler, der en rivning av størstedelen av festningene langs den svensk-norske grense ble traktatfestet.

Historien og geografien har ført til at de sosiale, politiske, økonomiske og kulturelle forhold i våre to land viser mange fellestrekk. Påvirkningen fra det vi i moderne tid har vennet oss til å kalle den svenske samfunnsmodellen har periodevis vært meget sterk også i Norge.

Samarbeidet mellom Norge og Sverige går imidlertid langt utover feltene hvor vi ser nasjonale fellestrekk. I det voksende internasjonale, forpliktende samarbeid har de fem nordiske land i tiden etter den annen verdenskrig funnet frem til et samarbeide som i form og tildels i reelt innhold er ganske enestående. Og vi mangler ikke oppgaver i fremtiden. Om vi ikke hadde sett det som en utfordring å gå videre, kunne Povel Ramel fått rett i at "även om man är på rätt spår, blir man överkörd om man bare sitter där".

Det er ikke bare et spørsmål om å holde tempo i utviklingen av det økonomiske, industrielle og kulturelle samarbeidet mellom de nordiske land. Vi har også et nært og levende engasjement i dagens verdenssamfunn. For å møte de utfordringer og løse de problemer som møter oss i dag er det nødvendig med et bredt og tillitsfullt internasjonalt samarbeid. Jeg tenker på de fundamentale spørsmål som gjelder fred og sikkerhet, ressursfordeling, økonomisk stabilitet og menneskelig livsmiljø.

På et område - det sikkerhetspolitiske - har vi på bakgrunn av ulike erfaringer og ulik beliggenhet valgt forskjellige løsninger. Men også her påfører situasjonen oss en grad av særegent skjebne-felleskap som harmonerer med det fellesskap vi føler på en rekke andre områder: Den ene parts trygghet er avhengig av den annens, og den ene parts holdninger og disposisjoner får virkning for den annen parts situasjon. Det er vår oppfatning at alle de nordiske land - med sine ulike sikkerhetspolitiske plasseringer - hver på sin måte yter bidrag til stabiliteten i hele Norden. Vi verdsetter og er faktisk på mange måter avhengig av den styrke som kan settes inn for å beskytte Sverige nøytralitet. I Norge bygger vi videre på vårt fullverdige medlemskap i Den nord-atlantiske allianse, som vi mener har sikret hele Vesten den indre ro og ytre trygghet i etterkrigstiden som har vært selve forutsetningen både for frie og demokratiske samfunn og for en økonomisk og sosial vekst uten historisk sidestykke.

Det økonomiske samkvem mellom våre to land blir stadig mer omfattende, med økende grad av gjensidig avhengighet og integrasjon. Handelen viser fremdeles et stort overskudd i Sveriges favør, noe som har sin forklaring dels i den høyt utviklede svenske industrien, og dels i at Sverige for lenge siden har sett nødvendigheten av å etablere seg på de utenlandske markeder. Det er naturlig for oss å studere nøye hva våre svenske venner har gjort og kan bidra med i internasjonaliseringen av norsk industri.

Næringslivet i våre to land har tatt en rekke praktiske og konkrete skritt mot et utvidet samarbeide de senere år. Myndighetenes hovedoppgave har vært å sørge for at de ytre rammer for et slikt utvidet samarbeide er tilstede og sikre balanse i firmaenes arbeidsbetingelser. I tillegg kommer statlige avtaler, som for eksempel energi- og industri-avtalen av mars 1981 og avtalen av november 1983 om gjensidig anskaffelse av forsvarsmateriell.

Når vi arbeider med de økonomiske, kulturelle og også de politiske spørsmål er det viktig ikke å overse at begge land er en del av et større Europa - og at vi tradisjonelt har gitt våre impulser til og hentet våre inntrykk fra de større sentra utenfor Norden. Slik vil det også måtte være i fremtiden, når vi skal motvirke isolasjon og fremme vår egen medvirkning i den utvikling som former våre omgivelser og oss selv.

For Norge og Sverige har den gjensidige kulturelle påvirkningen ofte vært stor og alltid viktig: Vi er to samfunn som kan tale til hverandre på hvert vårt sprog og allikevel - stort sett - bli forstått. Kultursamarbeidet bidrar, ikke minst i TV-alderen, til å bedre Nordens evne til å hevde seg i den internasjonale media-konkurransen.

I de senere tiår har særlig svensk TV bidratt til ytterligere å formidle inntrykk fra Sverige til en betydelig del av Norges befolkning. Om disse inntrykk alltid er dekkende for virkeligheten er en annen debatt, som jeg ikke skal ta opp nå. Hittil har det av ulike

grunner dessverre ikke vært mulig å motta norske TV-sendinger tilsvarende langt inn i Sverige, men vi kan nå se frem mot en bredere nordisk program-utveksling på TV. Vi regner med at det vil føre til at kunnskapene om det moderne Norge - de er ikke så omfattende som vi gjerne skulle sett dem - vokser i de øvrige nordiske land. Som ledd i en ny offensiv for å gjøre vårt land og norske forhold bedre kjent utenfor våre grenser, vil vi i løpet av de neste par år foreta brede Norges-presentasjoner i Sverige - med hovedvekt på kultursektoren. Vi håper dette i sin tur vil lede til tilsvarende svenske presentasjoner i Norge.

Når vi søker også denne form for kontakt er det ut fra en overbevisning om at jo mer svensker og nordmenn kan og vet om hverandre, desto mer vil vi verdsette hverandre. For mitt eget vedkommende kan jeg allerede slå fast at dette i høyeste grad gjelder overfor de svenske venner som vi ikveld har som våre gjester her på Akershus.

Tillat meg å be om at vi utbringer en felles skål for Sveriges statsminister, Ingvar Carlsson og fru Ingrid Carlsson.